

Верховний
Суд

Актуальні питання застосування норм процесуального права за практикою Верховного Суду

Литвиненко Ірина Вікторівна
суддя Верховного Суду

Постанова КЦС від 21 грудня 2022 року у справі № 522/14499/21 (юрисдикція спору щодо визнання незаконним рішення про відмову у наданні щомісячної адресної допомоги як ВПО)

- Як районний суд, так і апеляційний суд не звернули уваги на зміст зустрічних позовних вимог: визнати незаконним рішення управління соціального захисту населення про відмову у наданні щомісячної адресної допомоги, як внутрішньо переміщеній особі для покриття витрат на проживання, та стягнути з відповідача упущену вигоду.
- Аналіз процесуального законодавства у сукупності дає підстави для висновку, що під час вирішення питання про розмежування компетенції судів щодо розгляду адміністративних і цивільних справ у кожній конкретній справі недостатньо застосувати виключно формальний критерій – визначення суб'єктного складу спірних правовідносин. Визначальною ознакою для правильного вирішення такого питання є характер правовідносин, з яких виник спір.
- За змістом зустрічного позову заявляється вимога про стягнення щомісячної адресної допомоги, як внутрішньо переміщеній особі для покриття витрат на проживання, на оплату житлово-комунальних послуг. Отже, характер цих правовідносин цивільний і він взаємопов'язаний із первісний позовом. Задоволення одного позову виключає задоволення іншого. Таке вирішення спору є ефективним.

Постанова ВП ВС від 08 червня 2022 року у справі № 362/643/21
(щодо юрисдикції спорів про оскарження особами з числа військовослужбовців рішень, дій чи бездіяльності відомчих житлових (житлово-побутових, з контролю за розподілом житла) комісій)

- Спори щодо оскарження особами з числа військовослужбовців рішень, дій чи бездіяльності відомчих житлових (житлово-побутових, з контролю за розподілом житла) комісій є спорами з приводу проходження позивачами військової служби як різновиду служби публічної. Саме у зв'язку з останньою держава передбачила відповідні соціальні гарантії, а також порядок їх реалізації.
- Такі спори належать до юрисдикції адміністративних судів.

Постанова ВП ВС від 05 жовтня 2022 року у справі № 922/1830/19 (щодо юрисдикції спорів щодо користування землями фермерського господарства)

- Спори щодо користування землями фермерського господарства, у тому числі з центральним органом виконавчої влади, який реалізує політику у сфері земельних відносин, з іншими юридичними особами, мають розглядатися господарськими судами незалежно від того, чи отримувала фізична особа раніше земельну ділянку для створення фермерського господарства і того, чи створила вона це фермерське господарство.

Ухвала ВП ВС від 08 червня 2022 року у справі № 303/4297/20 (самопредставництво юридичної особи)

- З 29 грудня 2019 року самопредставництво юридичної особи, органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим, органу місцевого самоврядування (в адміністративному судочинстві – також суб'єкта владних повноважень, який не є юридичною особою) у цивільному, господарському й адміністративному судочинствах можуть здійснювати будь-які фізичні особи, уповноважені на це саме відповідно до закону, статуту, положення, трудового договору (контракту).
- У разі, якщо такого договору (контракту) у письмовій формі немає чи у ньому зафіксований неповний перелік трудових (посадових) обов'язків працівника (наприклад, є посилання на посадову інструкцію), то поряд із підтвердженням наявності трудових відносин, такий працівник подає відповідний документ юридичної особи (зокрема, посадову інструкцію), у якому визначений його обов'язок представляти інтереси цієї особи в суді (діяти за правилами її самопредставництва), а за наявності – також обмеження відповідних повноважень.
- Наявність або відсутність у ЄДР даних про такого працівника, який поряд із керівником має право вчиняти дії від імені юридичної особи, не впливає на обов'язок останньої підтвердити повноваження цього працівника діяти у судовому процесі на підставі закону, статуту, положення, трудового договору (контракту), зокрема обсяг цих повноважень.

Постанова ВС у складі ОП КЦС від 07 листопада 2022 року у справі № 318/623/19 (щодо права дочки, сина захищати своїх батьків без спеціальних на те повноважень)

- Інститут процесуального представництва не є тотожним/подібним і суттєво відрізняється від інституту захисту прав, свобод та інтересів інших осіб.
- Норма частини другої статті 172 СК України щодо права дочки, сина захищати своїх батьків без спеціальних на те повноважень є спеціальною процесуальною нормою, зазначеною у матеріальному праві. Правовідносини, в яких реалізується право звернення повнолітніх дочки, сина за захистом прав та інтересів непрацездатних, немічних батьків на підставі частини другої статті 172 СК України, слід кваліфікувати як особливий вид представництва (представництво *sui generis*), який має особливий склад суб'єктів, зміст та підстави виникнення.
- Перебування батьків у стані непрацездатності чи немічності підлягає доказуванню у кожному конкретному випадку звернення до суду на підставі частини другої статті 172 СК України.

Постанова ВП ВС від 16 листопада 2022 року у справі № 916/228/22 (судовий збір за подання процесуальних документів в електронній формі)

- Законом України № 2147 від 25.05.2021 до статті 4 Закону України «Про судовий збір» включено частину третю, відповідно до якої при поданні до суду процесуальних документів, передбачених частиною другою цієї статті, в електронній формі – застосовується коефіцієнт 0,8 для пониження відповідного розміру ставки судового збору (підпункт «б» підпункту 1 пункту 17 § 1 розділу 4).
- Законом № 2147 був визначений порядок набрання чинності вказаним положенням, що пов'язується із днем початку функціонування підсистеми (модуля) ЄСІТС, яка забезпечує функціонування процедури реєстрації, автентифікації та доступу осіб до функціонуючих підсистем (модулів) ЄСІТС (електронний кабінет).
- При цьому на офіційному сайті Верховної Ради України опублікована редакція Закону України «Про судовий збір» з урахуванням змін, внесених Законом № 2147, у тому числі в частині доповнення частиною третьою статті 4, яка має статус чинної з 04.10.2021, тобто була чинною станом і на час звернення Компанії з позовом – 28.01.2022.
- З огляду на наведене у позивача були обґрунтовані підстави вважати, що у разі подання ним позовної заяви в електронній формі до встановленої законом ставки судового збору має бути застосований понижуючий коефіцієнт у розмірі 0,8, визначений частиною третьою статті 4 Закону України «Про судовий збір».

Постанова ВП ВС від 16 листопада 2022 року у справі № 922/1964/21 (судові витрати, правнича допомога)

- Частина третя статті 126 ГПК України визначає, що для визначення розміру витрат на професійну правничу допомогу з метою розподілу судових витрат учасник справи подає детальний опис робіт (наданих послуг), виконаних адвокатом, та здійснених ним витрат, необхідних для надання правничої допомоги.
- Аналогічні положення містить частина третя статті 137 ЦПК України.
- Учасник справи повинен деталізувати відповідний опис лише тією мірою, якою досягається його функціональне призначення – визначення розміру витрат на професійну правничу допомогу з метою розподілу судових витрат. Надмірний формалізм при оцінці такого опису на предмет його деталізації, за відсутності визначених процесуальним законом чітких критеріїв оцінки, може призвести до порушення принципу верховенства права.
- У випадку встановленого договором фіксованого розміру гонорару сторона може доводити неспівмірність витрат у тому числі, але не виключно, без зазначення в детальному описі робіт (наданих послуг) відомостей про витрати часу на надання правничої допомоги. Зокрема, посиляючись на неспівмірність суми фіксованого гонорару зі складністю справи, ціною позову, обсягом матеріалів у справі, кількістю підготовлених процесуальних документів, кількістю засідань, тривалістю розгляду справи судом тощо.

Постанова КГС ВС від 12 січня 2023 року у справі № 910/8342/21 (доведення неспівмірності витрат)

- У випадку встановленого договором фіксованого розміру гонорару сторона може доводити неспівмірність витрат у тому числі, але не виключно, без зазначення в детальному описі робіт (наданих послуг) відомостей про витрати часу на надання правничої допомоги. Зокрема, посиляючись на неспівмірність суми фіксованого гонорару зі складністю справи, ціною позову, обсягом матеріалів у справі, кількістю підготовлених процесуальних документів, кількістю засідань, тривалістю розгляду справи судом тощо.

Постанова КЦС від 10 серпня 2022 року у справі № 369/3817/19 та постанова КГС від 27 січня 2021 року у справі № 914/2173/19 (оплата правової допомоги при її наданні кількома представниками).

Постанова КГС від 25 травня 2021 року у справі № 910/7586/19 (прибуття до суду та очікування є складовими правничої допомоги)

- Положеннями процесуального закону не заборонено покладення обов'язку компенсації витрат на правничу допомогу, надану одночасно більше ніж одним адвокатом на іншу сторону.
- Такі стадії, як прибуття до суду чи іншої установи та очікування є складовими правничої допомоги, які в комплексі з іншими видами правничої допомоги сприяють забезпеченню захисту прав та інтересів клієнта.
- Час, який адвокат витрачає на дорогу для участі у судовому засіданні, є складовою правничої допомоги і підлягає компенсації нарівні з іншими витратами.

Постанова ВП ВС від 05 жовтня 2022 року у справі № 923/199/21 (судові витрати, прокурор)

- Частини перша та друга статті 42 ГПК України містять переліки прав та обов'язків учасників справи, які не є вичерпними.
- Схожі положення містять відповідно частина перша статті 57, частина друга статті 49, частина перша статті 43 ЦПК України.
- За змістом наведених положень процесуального закону прокурор, який звертається до суду в інтересах держави, набуває статусу сторони у справі – позивача лише у випадках, передбачених відповідним процесуальним законом, однак у разі відкриття провадження у справі за поданим ним позовом, він має ті ж права та обов'язки, що їх має позивач, за винятком права укласти мирову угоду.
- З урахуванням наведеного, звертаючись із позовом в інтересах держави, прокурор є суб'єктом сплати судового збору та самостійно здійснює права та виконує обов'язки, пов'язані з розподілом судових витрат.

Постанова ОП КЦС від 14 червня 2021 року у справі № 760/32455/19 (розгляд справ за участю філій, представництв)

- Довіреність керівника відокремленого підрозділу має комплексний характер. Від імені юридичних осіб має право виступати тільки керівник відокремленого підрозділу, а не сам підрозділ, адже поміж керівником і юридичною особою існують відносини представництва і його повноваження підтверджуються довіреністю юридичної особи. Процесуальні повноваження керівника відокремленого підрозділу мають бути вказані у довіреності юридичної особи. З урахуванням цивільно-правового статусу філій та представництв недопустимою є участь відокремлених підрозділів у певних процесуальних відносинах, оскільки це суперечить цивільно-правовій природі відокремленого підрозділу, як складової частини юридичної особи, що його створила.
- Філії та представництва, які не є юридичними особами, не наділені цивільною процесуальною дієздатністю та не можуть виступати стороною у цивільному процесі. Тому справи, в яких відповідачем виступає філія чи представництво, не підлягають розгляду в порядку цивільного судочинства, у зв'язку з відсутністю сторони у цивільному процесі, до якої пред'явлено позов, а отже неможливістю вирішення цивільного спору.

Постанова ОП КЦС від 14 червня 2021 року у справі № 308/8567/20 (забезпечення позову до відкриття провадження)

- Законодавець передбачив відповідний процесуальний порядок розгляду заяви про забезпечення позову та вирішення питання про відкриття провадження у справі. Для розгляду заяви про забезпечення позову та вирішення питання про відкриття провадження у справі встановлені різні процесуальні строки: два та п'ять днів відповідно. Першочерговим при надходженні на розгляд суду заяви про забезпечення позову є надання оцінки щодо порядку звернення з нею до суду, за умови дотримання якого здійснюється її розгляд по суті.
- У випадку одночасного подання позовної заяви та заяви про забезпечення позову, розгляд заяви про забезпечення позову не залежить від вирішення питання про відкриття провадження у справі. Законодавець не покладає обов'язку на суд відкрити провадження у справі, а тільки потім вирішувати питання про забезпечення позову. У разі повернення позовної заяви, відмови у відкритті провадження у справі передбачений процесуальний механізм скасування заходів забезпечення позову.

Постанова ОП КЦС від 01 березня 2021 року у справі № 752/26606/18 (забезпечення скарги на дії виконавця, оскарження судових рішень)

- У ЦПК України немає правової норми, яка б надавала суду повноваження у порядку, передбаченому статтями 149, 150 ЦПК України, вживати заходів забезпечення скарги на дії державного виконавця шляхом зупинення реалізації майна.
- Отже, суд не наділений повноваженнями вирішувати питання щодо вжиття таких заходів, як забезпечення скарги на дії, рішення виконавця шляхом зупинення реалізації майна, оскільки вирішення питання про зупинення вчинення виконавчих дій належить виключно до компетенції виконавця.
- При цьому в касаційному порядку підлягає оскарженню ухвала суду першої інстанції після її перегляду в апеляційному порядку та судове рішення апеляційного суду, якими вирішено питання щодо забезпечення скарги на дії державного або приватного виконавців, якщо таке клопотання розглянуто судами по суті як забезпечення позову.

Постанова ОП КЦС від 05 грудня 2022 року у справі № 757/22558/20 (забезпечення позову шляхом зупинення продажу майна)

- Суди попередніх інстанцій обґрунтовано, застосовуючи пункт 5 частини першої статті 150 ЦПК України, задовольнили заяву про забезпечення позову у спосіб зупинення продажу арештованого майна (земельної ділянки), оскільки позивач подав позов про визнання права власності на виставлене на продаж арештоване майно.
- Саме для такого випадку законодавець передбачив можливість забезпечення позову шляхом зупиненням продажу арештованого майна. Дія наведеної норми процесуального права насамперед направлена на те, щоб запобігти відчуженню майна у порядку виконання судового рішення, яке належить не боржнику, а іншій особі.
- Більше того, зазначений вид забезпечення позову є ефективним і унеможлиблює відкриття нових судових проваджень щодо оспорення результатів торгів у разі, якщо позов про визнання права власності на спірне майно буде задоволено.
- Зупинення продажу арештованого майна, якщо подано позов про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту, є спеціальним способом забезпечення позову, який застосовується лише у справах за позовом про визнання права власності на це майно.

Постанова КЦС від 23 грудня 2022 у справі № 760/34352/21 (забезпечення позову і спосіб захисту порушеного права)

- Вирішуючи питання про забезпечення позову, суд має здійснити оцінку обґрунтованості доводів заявника щодо необхідності вжиття відповідних заходів з урахуванням розумності та обґрунтованості запропонованого заявником способу забезпечення позову; забезпечення збалансованості інтересів сторін, а також інших учасників судового процесу; наявності зв'язку між конкретним способом забезпечення позову та предметом позову, зокрема, чи спроможний такий захід забезпечити фактичне виконання судового рішення у разі задоволення позову; імовірності утруднення виконання або невиконання рішення суду у разі невжиття таких заходів; запобігання порушенню у зв'язку із вжиттям заходів прав та охоронюваних законом інтересів осіб, що не є учасниками цього судового процесу.
- Переглядаючи законність вирішення місцевим судом забезпечення зустрічного позову, суд апеляційної інстанції вдався до аналізу заявлених позовних вимог, предмету позову та належності способу захисту, обраного позивачем.
- Проте, вирішуючи питання про вжиття чи невжиття заходів забезпечення позову, суд повинен оцінювати доводи заяви про забезпечення позову, отже, суд апеляційної інстанції передчасно надав оцінку щодо належності способу захисту права, за яким звернувся позивач до суду.

Постанова ВС у складі ОП КЦС від 14 лютого 2022 року у справі № 754/7569/21 (забезпечення позову у справах про повернення дітей, які незаконно утримуються в державі, відмінній від держави їх постійного проживання)

- У спорах щодо повернення дітей, які незаконно утримуються в державі, відмінній від держави їх постійного проживання, урегульованих положеннями Гаазької Конвенції, можливе вжиття заходів забезпечення позову шляхом заборони дитині у будь-чиєму супроводі перетинати державний кордон України. Саме в таких спорах забезпечення позову шляхом обмеження права на виїзд за межі України буде адекватним заходом з метою ефективного виконання судового рішення.
- В інших спорах, що виникають, зокрема, між батьками щодо визначення місця проживання дитини, визначення порядку участі у спілкуванні та вихованні дитини та інших, які вирішуються за законодавством України без застосування Гаазької Конвенції, забезпечення позову шляхом обмеження права на виїзд за межі України не є можливим.

Постанова ОП КЦС від 20 вересня 2021 року у справі № 638/3792/20 (відсутність предмета спору)

- Предмет спору – це об'єкт спірного правовідношення, з приводу якого виник спір. Під предметом позову розуміється певна матеріально-правова вимога позивача до відповідача, стосовно якої позивач просить прийняти судове рішення.
- Відсутність предмета спору унеможлиблює вирішення справи по суті незалежно від обґрунтованості позову, а відповідно і здійснення ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів осіб.
- Прикладами відсутності предмета спору можуть бути дії сторін, чи настання обставин, якщо між сторонами у зв'язку з цим не залишилося неврегульованих питань або самими сторонами врегульовано спірні питання.
- Суд закриває провадження у справі у зв'язку з відсутністю предмета спору, якщо предмет спору був відсутній як на час пред'явлення позову, так і на час ухвалення судом першої інстанції судового рішення за умови, якщо між сторонами у зв'язку з цим не залишилося неврегульованих питань.

Постанова КГС ВС від 14 грудня 2022 року у справі № 904/1513/22 (суд не може заборонити сторонам вчиняти будь-які дії, спрямовані на припинення ділових (договірних) відносин)

- Суд не може заборонити сторонам вчиняти будь-які дії, спрямовані на припинення ділових (договірних) відносин з позивачем, адже право, зокрема, на припинення/розірвання відносин/договорів гарантоване Конституцією та законами України.
- Застосування такого заходу забезпечення позову, як заборона відповідачам вчиняти будь-які дії, спрямовані на припинення ділових (договірних) відносин з продажу страхових продуктів, призводить до втручання в господарську діяльність відповідачів і за умови недоведеності наявності порушення прав заявника у зв'язку з розірванням спірних договорів свідчить про його неспівмірність та порушуватиме збалансованість інтересів сторін справи.

Постанова ОП КЦС від 24 травня 2021 року у справі № 712/12136/18 (зняття арешту за позовом боржника)

- У разі якщо опис та арешт майна проводився державним виконавцем, скарга сторони виконавчого провадження розглядається в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК України. Інші особи, які є власниками (володільцями) майна і які вважають, що майно, на яке накладено арешт, належить їм, а не боржникові, можуть звернутися до суду з позовом про визнання права власності на це майно і про зняття з нього арешту, що передбачено Законом України «Про виконавче провадження».
- Установивши, що позивач є боржником у виконавчому провадженні, суди дійшли обґрунтованих висновків про те, що він не може пред'являти позов про зняття арешту з майна, оскільки законом у цьому випадку передбачений інший спосіб судового захисту, зокрема, оскарження боржником рішення, дій, бездіяльності державного виконавця в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК України.
- За таких обставин висновки судів першої та апеляційної інстанцій про закриття провадження у справі на підставі пункту 1 частини першої статті 255 ЦПК України є обґрунтованими, оскільки арешт накладено на майно особи, яка є боржником у виконавчому провадженні, з метою забезпечення виконання рішення суду, тому вона не може бути позивачем у справі і така справа не підлягає розгляду в позовному провадженні.

Постанова ОП КЦС від 05 грудня 2022 у справі № 490/6057/19-ц (встановлення факту загибелі військовослужбовця)

- Встановлення факту, що має юридичне значення, щодо загибелі військовослужбовця під час захисту Батьківщини внаслідок збройної агресії російської федерації проти України можливе лише у судовому порядку, оскільки законодавець не визначив іншого, позасудового способу встановлення причинно-наслідкового зв'язку між смертю військовослужбовця та військовою агресією російської федерації.
- Від встановлення факту загибелі військовослужбовця при виконанні військової служби внаслідок збройної агресії російської федерації проти України залежить виникнення та реалізація особистих та майнових прав заявника як члена сім'ї загиблого військовослужбовця.
- Тобто, відповідний юридичний факт має індивідуальний характер, оскільки породжує правові наслідки лише для заявника, а саме: отримання загиблим статусу жертви міжнародного збройного конфлікту з подальшим отриманням членами сім'ї загиблого допомоги від гуманітарних організацій та можливості звернення членів сім'ї загиблого до міжнародних судів із відповідними вимогами.

Постанова ВП ВС від 12 грудня 2022 у справі № 183/4196/21 (заміна сторони при виконанні виконавчого напису нотаріуса)

- За вимогами статті 446 ЦПК України процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах, вирішуються судом, який розглядав справу як суд першої інстанції, якщо інше не визначено цим розділом. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням рішень інших органів (посадових осіб), вирішуються судом за місцем виконання відповідного рішення.
- Оскільки тільки в ЦПК України врегульовано правило заміни сторони виконавчого провадження, порушеного через необхідність виконання рішення «несудового» органу, можна зробити такий висновок: заява про заміну сторони виконавчого провадження, відкритого на виконання виконавчого напису нотаріуса, підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства.
- За таких обставин рішення судів попередніх інстанцій не можна вважати законними й обґрунтованими, тому вони підлягають скасуванню з направленням справи для продовження розгляду до суду першої інстанції.

Постанова ОП КЦС від 01 березня 2021 року у справі № 201/16014/13-ц (процесуальне правонаступництво у виконавчому провадженні)

- Підставою для заміни сторони виконавчого провадження, тобто процесуального правонаступництва на стадії виконання рішення суду, є наступництво у матеріальних правовідносинах, унаслідок якого відбувається вибуття сторони зі спірних або встановлених судом правовідносин і переходу до іншої особи прав і обов'язків вибулої сторони в цих правовідносинах
- Таким чином, при вирішенні питання про заміну сторони у виконавчому провадженні необхідно встановити факт вибуття сторони виконавчого провадження та переходу до особи матеріальних прав і обов'язків вибулої сторони.
- Відповідно до статті 23 Закону України «Про іпотеку» до нового власника іпотечного майна перейшли всі права та обов'язки іпотекодавця за іпотечним договором, у тому обсязі й на тих умовах, на яких вони належали іпотекодавцю на момент укладення цього договору, у тому числі права й обов'язки боржника у виконавчому провадженні з примусового виконання рішення суду про звернення стягнення на предмет іпотеки, що є підставою для заміни боржника у виконавчому провадженні.

Постанова ВС у складі ОП КЦС від 14 лютого 2022 року у справі № 2-4744/11 (задоволення заяви про перегляд заочного рішення та його скасування, закриття провадження у справі через значний проміжок часу й після смерті сторони у спорі, де неможливе правонаступництво)

- Задоволення заяви про перегляд заочного рішення та його скасування, закриття провадження у справі через значний проміжок часу й після смерті сторони у спорі, де неможливе правонаступництво, без наміру відновлення сімейних відносин в силу смерті однієї із сторін, не може вважатися виправданим при обставинах, що істотно змінились з часу ухвалення відповідного рішення (одруження позивача з іншою жінкою, народження дитини в іншому шлюбі та смерть позивача).
- Задоволення заяви про перегляд заочного рішення та його скасування, з подальшим закриттям провадження у справі через значний проміжок часу й після смерті сторони у спорі, де неможливе правонаступництво, без наміру відновлення сімейних відносин в силу смерті однієї із сторін, при обставинах, що істотно змінились з часу ухвалення відповідного рішення (одруження позивача з іншою жінкою, народження дитини в іншому шлюбі та смерть позивача) не відповідатиме вимогам статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод щодо справедливого судового розгляду та принципу юридичної визначеності.

- Не повідомлення про дату судового засідання у даному випадку не можуть бути підставою для скасування такого заочного рішення та закриття провадження у справі у зв'язку зі смертю сторони у спорі про розірвання шлюбу.
- За умови, що сторона знає про смерть іншої сторони у справі, де правонаступництво є неможливим, як і відновлення сімейних відносин, поведінка сторони, яка заявила після спливу значного проміжку часу про перегляд заочного рішення з формальних підстав, є зловживанням процесуальними правами.

Постанова КЦС від 10 січня 2023 року у справі № 753/17628/19 (відпустка представника позивача не є підставою для відкладення судового засідання)

- Перебування у відпустці представника позивача, завчасно повідомленого про дату та час судового засідання, не є підставою для відкладення судового засідання, оскільки позивач не був позбавлений можливості залучити до участі у справі іншого представника.

Постанова КЦС від 12 січня 2023 року у справі № 606/2459/21 (подання учасником справи заяви про розгляд справи за його відсутності не звільняє суд від обов'язку його повідомити)

- Аналіз змісту та практики застосування норм процесуального права дає підстави для висновку, що умова належності повідомлення учасника справи про дату, час і місце розгляду його справи у визначеному ЦПК України порядку є обов'язковою для забезпечення справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду і вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.
- Факт подання учасником справи заяви про розгляд справи за його відсутності не дає підстав для висновку, що такого учасника справи суд не повідомляє про місце, дату і час судового засідання.

Ухвала КЦС від 23 листопада 2022 року у справі № 2-7852/11

- Колегія суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду вважає, що наявні підстави для відступу від висновку, сформульованого Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 09 листопада 2021 року в справі № 214/5505/16 (провадження № 14-74цс21), щодо неможливості залишення без розгляду заяви про перегляд заочного рішення, яка подана з пропуском строку на подання заяви про перегляд заочного рішення, та причини пропуску строку визнані судом неповажними.
- Справу передано до ВП ВС (14-4цс23).

Верховний
Суд

Дякую за увагу!